

ISTEN IGÉJE VÁLASZTÁS ELÉ ÁLLÍT JEREMIÁS PRÓFÉTA

(Jeremiás 36)

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskola óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Dr. H. Jagersma: Izráel története az Ószövetségi korban; Keresztyén Bibliai Lexikon, Kálvin Kiadó, Budapest, 1995)

Jeremiás kora:

Jeremiás egy politikailag nehéz korszakban hirdette Isten üzenetét. Jójákim király uralkodása alatt Júda Egyiptom vazallusa volt. Rengeteg adót kellett fizetni Nékó fáraónak. Jójákim maga Nékó embere volt, mert ő segítette trónra. Sőt, eredeti Eljákim név helyett Jójákimnak nevezte el. Jójákim király nem vette figyelembe az egyre növekvő új hatalom, Babilon erejét. Babilon (Nebukadneccar) legyőzte Egyiptomot Kr. e. 605-ben Karkemishnél. Ezentúl Egyiptom helyett Babilonnak kellett adót fizetni. Jójákim király 3 évig fizette is az adót Babilonnak, majd úgy határozott, hogy ismét az egyiptomiakhoz fordul segítségért, és megtagadja az adófizetést Babilonnak. Ezért II. Nebukadneccar Jeruzsálem ellen csapatokat küldött, és később maga is hadba vonult Jeruzsálem ellen. Ekkor már nem élt Jójákim, így fiára, Jójákinra várt a feladat, hogy szembeszálljon a babiloni sereggel. Jójákin azonban úgy döntött, hogy megadja magát. Ezzel megmentette Júdát a teljes pusztulástól, bár a vereség súlyos következményekkel járt. Nebukadneccar a templom és a palota minden kincsét Babilonba szállította. Fogságba vitték a királyi család tagjait, a nép vezető embereit: katonákat, szakembereket, a véneket, prófétákat és papokat. Ez megpecsételte Júda sorsát. Cidkijjá király (akit Nebukadneccar tett a trónra) többször kikérte Jeremiás próféta véleményét, mégsem hallgatta meg. Cidkijjá felkelést szervezett Babilon ellen Egyiptom segítségével reménykedve. Ekkor jelent meg újra Nebukadneccar Jeruzsálemben, és másodjára is hadjáratot intéz Jeruzsálem ellen. Ekkor lerombolta a város falát, a palotát és a templomot elpusztította. A lakosság egy részét fogságba vitték. Ez a második fogságbevétel Kr. e. 587-ben.

Jeremiás személye:

Kr. e. 650 körül született. Papi családból származott, Benjámin területén található Anátótban élt, Jeruzsálemtől mintegy 7 km-re. Elhívása Jósiás király uralkodásának 13. évében történt. Kr. e. 627ben. Kb. 23 éves korában hívta el őt az Úr prófétai szolgálatra. Júda királyságának utolsó évében kezdte hirdetni Isten üzenetét Jeremiás. Jeremiás próféta Jósiás, Jójákim és Cidkijjá király uralkodása alatt volt próféta. Volt egy írnoke: Bárúk.

Jeremiás prófétai munkássága:

Nagyon sok vádaskodás és bírálat érte Jeremiást, mert az Egyiptom és Babilon közötti küzdelemben azt hirdette, hogy meg kell hódolni Babilonnak. (27. r.) Nebukadneccart Isten ítélő eszközének tartotta. Politikai beállítottsága miatt sok ellensége lett. Babilon-pártinak tartották, ezért hazaárulónak. Élete többször veszélybe került. Élesen bírálta Jójákimnak a szegényekkel szemben tanúsított igazságtalan magatartását. Beszélt arról, hogy a pusztulástól nem menti meg Jeruzsálemet a templom. Az mentheti csak meg, ha Istennek engedelmeskedik, ha a szövetségi hűséget megtartja.

Meghirdeti a város és az ország pusztulását Jeremiás. Egész életét meg nem értés, gyűlölet és ellenségeskedés kísérte.

Bárúk:

Neve azt jelenti: áldott. Jeremiás állandó kísérője volt Bárúk Kr. e. 605-től. Jójákimnak, Júda királya uralkodásának 4. évében (Kr. e. 605-ben) Jeremiás lediktálta neki azokat az igéket, üzeneteket, amelyeket addig Istentől kapott. Mivel a szóban elmondott próféciák nem hatottak, ezért a semmibe vett igéket lejegyezte, hogy az írás által nagyobb hatást érjen el. Ezek után a próféta parancsára felolvasta ezeket az igéket a templomban, majd a vezető embereknek. Míg végül eljuottak Isten igéi a királyhoz is. Miután a király megsemmisítette a tekercest, Jeremiás ismét lediktálta az igéket Bárúknak. Minden biztonnal ő írta le a Jeremiás prófétáról szóló történeteket is. Jeremiás életét úgy mutatta be, hogy abból az derül ki, hogy a szenvedés a prófétai küldetés velejárója. Hagyomány szerint Bárúk Jeremiással együtt halt meg Egyiptomban.

Tekercs:

Az Egyiptomban termő Papyrusz növényből készült tekercs. A vékonyra vágott növényi csíkokat egy vizes deszkalapon először egymás mellé helyezték szorosan, majd keresztben egy második réteget. Kalapáccsal finoman egymáson laposra ütögették. Majd összeragasztották és tekercs formában tárolták. Akár 20-30 méter hosszú tekercest is készítettek. A tekercsre írónáddal írtak. A tekercs végére egy-egy pálcát rögzítettek. Az olvasás megkönnyítése érdekében oszlopokban írtak a tekercsre.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:<ul style="list-style-type: none">○ Ismerje és tudja segítséggel elmondani Jeremiás történetét.○ Ismerje és segítséggel tudja értelmezni a lecke Igéjét: Jeremiás 36,3	<ul style="list-style-type: none">• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:<ul style="list-style-type: none">○ Tudja elmondani önállóan Jeremiás történetét a tankönyvi szöveg alapján.○ Tudja értelmezni önállóan a lecke Igéjét: Jeremiás 36,3

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten a helyes útra akar vezetni

Kognitív cél: Jeremiás próféta és Jójákim király történetén keresztül annak a felismertetése, hogy Isten mindig a helyes útra akar vezetni és figyelmeztet, ha nem a helyes úton járunk.

Affektív cél: Isten figyelmeztetésére való nyitott és elfogadó beállítódás elősegítése.

Pragmatikus cél: Bátorítás Isten és mások iránti nyitottságra való készenlétre.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	1. Ismétlés: nagyhatalmak között Nézzétek meg a Babiloni fogságról szóló lecke térképét. (A térkép a tankönyv függelékében is megtalálható). 2. Beszélgetés: <ul style="list-style-type: none">Mit tudunk Izráel és az izráeli nép helyzetéről? És Júdáról? Érdekességként kiszámolható, mekkora érték volt a hadisarc összege, a 100 talentum ezüst és egy talentum arany (2Kir 23,33).	Tankönyv, térképhasználat
Feldolgozási javaslat	1. Feladat: A tankönyv végén lévő időszalagon (Babiloni fogságban) helyezétek el Jeremiás próféta életét, aki Kr.e. 650 körül született és 587 után halt meg. Milyen események történtek élete során? Leolvashatjátok az időszalagról. 2. Pantomim játék a történet megismerése után: Hogyan változott meg Jójákim király arckifejezése, amikor meghallotta Jeremiás próféciáit? Játsszátok el csak arcjátékkal! Kire volt valójában dühös? Jeremiásra vagy Istenre? 3. Beszélgetés: <ul style="list-style-type: none">Milyen választási lehetőségek vannak a történetben?Kinek és mi közül kellett választania?Mi lenne a különböző választási lehetőségek előnye?Hogyan segíti Isten a döntést?Hogyan jelenik meg ebben a történetben a figyelmeztetés? Kapcsolódó feladatok: munkafüzet 1-2. feladat Beszélgetés:	Tankönyv, idővonal Dramatikus módszer Beszélgetés Munkafüzet feladatok

	<p>Kin és min keresztül figyelmeztethet téged Isten, ha rossz úton jársz?</p> <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 3. feladat (esetleg önismereti teszt)</p> <p>Aranymondás: <i>Talán meghallja Júda háza, hogy mennyi veszedelmet készülök rájuk zúdíítani, és ha megtérnek a rossz útról, én megbocsátom bűnüket és vétküket. (Jer 36,3)</i></p> <p>Hogyan szólítaná meg ma Jeremiás az embereket? Az aranymondás alapján fogalmazzanak meg a gyerekek szóban egy mai sms, tévé- vagy video üzenetet.</p> <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 4. feladat.</p> <p>Énekjavaslat Református énekeskönyv: 25. zsoltár 6. és 8. versszak: „Aki az Úr Istent féli...” és „Térj azért hozzám, Istenem...”</p>	
Munkáltatás	<p>Irattekeres készítése</p> <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 5. feladat</p>	Internet, munkafüzet
Házi feladat	Munkafüzet 3. feladata: betűrejtvény.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Film Jeremiás életéről:

<https://www.youtube.com/watch?v=7PTC7oDVrU8>

<https://www.youtube.com/watch?v=CKjKNonPKgA>

Letölthető képsor:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/jeremiah-scroll/>

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 28-29. oldal

A képen látható: illusztrációk: A fáraó képe, Tóra-tekeres, egyiptomi és föníciai hajók

A szöveg: Égő irattekercs

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

- Hogy nézett ki a fáraó? Milyen különlegességeket lehet a képen látni? Hol élt a fáraó? Jártál már Egyiptomban? Mit láttál? Meséld el a többieknek!
- Az irattekercs képét láthatod, ilyen papiruszokra írtak akkoriban.
- Az egyiptomi és föníciai hajók rajza – milyen különbségeket láatsz?

2. Szövegelemzés:

- Mikor és hol játszódik a történet?
- Ki volt az uralkodó? Milyen esemény zajlott a templomban?
- Mit parancsolt Isten Jeremiás prófétának? Mit tett Jeremiás? Miért? □ Hová mentek a főemberek? Mit tettek?
- Miért lett indulatos a király? Mivel fejezte ki dühét? Mit parancsolt?
- Mi volt Isten újabb parancsa?
- Mit üzent Isten Jeremiás próféta által?

BESZÉLGETÉSPONTOK AZ ARANYMONDÁSHOZ

„Talán meghallja Júda háza, hogy mennyi veszedelmet készülök rájuk zúdítni, és megtér mindenki a maga gonosz útjáról. Akkor én is megbocsátom bűnüket és vétkeiket.”

- Ki mondta ezt a mondatot? Kiknek? Miért?
- Isten miért akarja megbüntetni Júda népét? Milyen bűnöket és vétkeket követtek el?
- Mit jelent a megtérés?

EGYÉB ÖTLETEK

1. Kézműveskedés: irattekercs 1.

Jójákim tettének, reakciójának súlyosságát érzékeltethetjük úgy is, hogy a gyerekekkel készítettünk egy (egyszerűbb kivitelű, de a munkájukat tartalmazó) **irattekercset**, amire másoljanak rá figyelmeztető Igét Jeremiástól. Majd ugyanazt csináljuk vele, amit a király csinált: valaki felolvassa, egy szakasz végén a király késsel (vagyis inkább a biztonságosabb ollóval) levágja és elégetés helyett apró cafatokra tépi. (De szabadtéren akár égetni is lehet, egy üres konzervdobozban gyújtunk tüzet és abba szórjuk a fecniket. Vigyázat, a fémdoboz nagyon forró lesz! Vagy beletehetjük egy tál vízbe is.)

2. Kézműveskedés: irattekeres készítése másként

Egy A/4-es lapot hosszában vágjatok ketté! Egy-egy csíkra írjátok rá az aranymondást úgy, hogy a papír álló helyzetben legyen! Így a hosszú mondatot több sorba kell törni, és hasábszerűen jelenik meg. A papírcsíkokat végül egyszerűen csak felragaszthatjátok és feltekerhetitek botokra. De szebben mutat, ha festéken megfuttatjátok. A lapokat körbe is lehet égetni, de ezt csak a legnagyobb körültekintés mellett vállaljátok!

3. Szituációs játék: Üzeneted van!

Válogasson a hittanoktató a Bibliából figyelmeztető Igéket (lehetnek az 1Kor 13 különböző részletei, vagy más kifejezetten figyelmeztető igék, akár a prófétai könyvekből vagy a Tízparancsolatból.)

Feladat: milyen mai szituációban, hogyan hangozhatnak el ezek az üzenetek?

4. Önismereti teszt 5. évfolyamosok számára.

ÖNISMERETI TESZT

Teszteld magad! Ez az önismereti teszt a kritikáról és segítő kritika elfogadásáról szól. Ha van kedved, töltsd ki, és olvasd el a rád jellemző dolgokat! Karikázd be minden kérdésnél a rád jellemző választ!

Mit kezdesz a kritikával?

1. Mi alapján szoktál döntést hozni egy helyzetben?

a.	Magam döntök, és nem hallgatok meg senkit.
b.	Megbeszélem a legjobb barátommal azt, hogy mit tegyek.
c.	Alaposan megfontolom azt, hogy mit tegyek. Tanácsot kérek többektől és úgy döntök.

2. Hogyan reagálsz, ha valaki figyelmeztet téged arra, hogy nem jó dolgot teszel?

a.	Nagyon dühös leszek rá, és kiborulok tőle.
b.	Ha a legjobb barátom mondja, akkor meghallgatom. A többiek véleménye nem számít.
c.	Elgondolkodom rajta. Ha jogosnak látom a figyelmeztetést, akkor változtatok.

3. Mit gondolsz, mennyire fogadod el, ha figyelmeztetnek?

a.	Nem érdekel mások véleménye.

- b. Attól függ, hogy ki mondja és attól is, hogy éppen milyen a kedvem.
- c. Próbálok nyugodt és békés maradni, és a figyelmeztetés építő oldalát látni.

4. Mit csinálsz, ha kiderül, hogy jogos volt a figyelmeztetés, és te nem hallgattál rá?

- a. Ilyen nem nagyon fordul elő, nekem szokott igazam lenni.
- b. A legjobb barátomnak biztos elmondom, de végül is mindegy, mert már úgymint túl vagyunk rajta.
- c. Tanulok belőle, és próbálok következőkor nyitottabb lenni.

Kiértékelés

Ha az „a” válaszból karikáztad be a legtöbbet.

Nagyon érzelmi ember vagy, aki csak a saját feje után megy. Gondoltál már arra, hogy másoknak is lehet igaza és érdemes lenne rájuk hallgatni? Figyelj oda azokra, akik igazán jót akarnak neked, mert így néhány fölösleges vitát vagy rossz következményt elkerülhetsz.

Ha a „b” válaszból karikáztad be a legtöbbet.

Eléggé hangulatember vagy. Nagyon odafigyelsz a barátaid véleményére. Különösen arra, akit a legjobb barátodnak tartasz. Jó, hogy érdekel más véleménye, de néha érdemes nemcsak a legjobb barátodat meghallgatni. Akiknek fontos vagy, azok igazán figyelnek rád és segíteni akarnak egy tanáccsal.

Ha a „c” válaszból karikáztad be a legtöbbet.”

Igazán nyitott, másokra figyelő ember vagy. Jó, hogy a döntéseid előtt másokra is hallgatsz, és kikéred mások véleményét. Mindenkinek azonban ne akarj megfelelni. Az igazán lényeges véleményekre figyelj oda!

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

2. feladat:

„Emlékszel Jónás történetére? Hasonlítsd össze, hogyan viselkedett Ninive és Jeruzsálem királya és népe, amikor meghallották, hogy Isten el akarja pusztítani a városukat!”

Instrukció: A feladat megoldása során ki lehet térni arra is, hogy összehasonlítják a két próféta viselkedését, és azt, hogyan reagáltak Isten szavára. Ez jó beszélgetés arra, hogy akár hallhatja valaki Isten Igéjét, de nem biztos, hogy annak megfelelően tud is cselekedni. Jeruzsálem népéről keveset tudunk meg Isten Igéjéről, de nem olvasunk tömeges megtérésekről. A vezetők viselkedése is ellentmondásos, istenfélelem és a királytól való

félelem egyaránt bennük van. De ne feledkezzünk meg róla, nekik köszönhető, hogy az írástekercs eljutott a királyhoz. És hogy Bárúk és Jeremiás idejében el tudott rejtőzni Külön figyeljünk oda arra, hogy ha e szerint a sorrend szerint tanulják a gyermekek a tananyagot, akkor Jónás története ez után a lecke után következik. Tehát itt még nem megoldható a feladat: hagyjuk ki és Jónás után térjünk ki rá. (Vagy csak a jeruzsálemi nép viselkedését töltsük ki és Jónás történeténél térjünk vissza a feladatra!)

3. feladat:

„Milyen úton és milyen személyeken keresztül figyelmeztethet téged Isten, ha rossz úton jársz? Keresd meg a betűrácsban rejtőző szavakat, kifejezéseket! Beszélgessetek arról, hogyan kaphatsz ezeken keresztül figyelmeztető segítséget!”

h	o	b	f	s	I	v	e	a	t	o	l	k	a	é
u	m	e	u	z	s	e	v	b	a	l	a	l	i	s
a	f	o	d	e	t	t	o	a	n	t	s	i	t	k
n	e	g	i	g	e	h	i	r	d	e	t	é	s	z
o	l	s	f	a	n	ö	k	á	e	s	ő	s	z	ő
k	n	o	é	m	I	k	u	t	r	e	z	a	i	s
i	ő	á	k	ü	g	á	p	o	i	z	i	r	m	l
z	t	é	ö	r	é	m	o	k	a	o	k	o	á	h
n	t	m	n	s	j	a	j	k	m	d	e	d	d	i
a	e	n	y	ő	e	r	i	u	k	á	m	u	s	e
u	k	b	v	g	a	f	m	é	d	i	a	r	á	c
l	o	t	e	i	p	i	l	z	l	u	r	á	g	m
e	k	a	k	h	o	l	a	o	u	k	o	s	s	e
k	a	í	v	e	B	i	b	l	i	a	s	i	r	j
a	r	e	s	u	t	g	a	e	m	m	a	d	v	o

Instrukció: A megvastagított betűvel kiemelt részek tartalmazzák a megoldást a feladathoz. Mindenképpen fontos beszélni arról, hogyan lehet Isten útmutatásának közvetítője akár a média, ill. más is. Teológiailag itt a „különös és általános kijelentés” gondolatköre kapcsolható be (a gyermekek nyelvén megfogalmazva). A betűrejtvény alapvetően nehéz műfaj. Ott ne alkalmazzuk, ahol a diákoknak sok problémájuk van az olvasással és írással még ebben a korosztályban is. Segítheti viszont az órai differenciálást.

4. feladat:

„Hogyan szólítaná meg ma Jeremiás az embereket? A tankönyvben olvasható aranymondás alapján fogalmazz meg egy mai üzenetet! Azon is elgondolkodhatsz, mi lenne a hatása ma egy ilyen üzenetnek. Ha van hozzá kedved, a padtársaddal plakátot is készíthettek hozzá. Instrukció: Szituációs játékkal el is játszható a feladat, ill. egy külön oldalon plakát is készíthető hozzá. Ha a hittanoktató (lelkész) nem is ismeri jól a számítógép, média világot, a feladattól ne rémüljön meg, hiszen a diákok jól ismerik. Esetleg választható más alternatíva hozzá: pl. híradóban egy hír készítése.”

5. feladat:

„Készíts írástekerceszt az alábbi instrukciók alapján!

- a) Vágj keskeny és hosszabb papírcsíkokat, melyekből többet is egymás mögé ragaszthatsz!
- b) A papírcsík egyik végét ragasztószalaggal rögzítsd hurkapálcikához vagy kötőtűhöz!
- c) Tekerd fel rá a papírt, majd a másik végét is hasonló módon rögzítsd!
- d) A tekercsre oldalirányban haladva, hasábokba rendezve írhatasz Igéket vagy gondolatokat!”

Instrukció: Az alábbi rajz segít az írástekerces elkészítésében, a szöveges Instrukció: k mellett. Az elkészítés után az aranymondás ráírható a tekercsre. (Vagy akár a tanulók kedvelt bibliai igéje is.)

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 25. zsolt.1-2. verse: Szívemet hozzád emelem...
(+BS, HK) Református énekeskönyv: 469. dics. 3-5. verse: Szabadságot adj nekem...